

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه سیستان و بلوچستان
دانشکده جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی
گروه جغرافیای طبیعی / ژئومورفولوژی

طرح هفتگی درس استاد در واحد درسی «مبانی زمین‌شناسی»، مبتنی بر سرفصل مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مطالبی که در واحد درسی «مبانی زمین‌شناسی» ارائه خواهند شد در سه بخش اصلی به شرح زیر تدریس می‌شوند:

۱. بخش نخست: مشخصات زمین (مطالب جلسه‌های نخست تا هفتم)؛
۲. بخش دوم: فرایندهای بیرونی زمین (مطالب جلسه‌های هشتم تا دهم)؛
۳. بخش سوم: فرایندهای درونی زمین (مطالب جلسه‌های یازدهم تا شانزدهم).

بخش نخست: مشخصات زمین

جلسه نخست:

در این جلسه، ضمن آشنایی دو طرفه با دانشجویان کلاس، سرفصل‌های مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، طرح کلی و هفته‌ای درس استاد و منابع (امتحانی و سایر منابع موجود در مورد موضوع درس استاد)، نکات و قوانین لازم و ضروری در برگزاری هفتگی کلاس طی ترم تحصیلی، تعیین زمان امتحان میان‌ترم و وظایف و کارهای عملی دانشجویان، تشریح و توضیح داده می‌شوند.

در این جلسه:

- پس از آشنایی با دانشجویان و انجام حضور و غیاب؛

کلیاتی در مورد مشخصات زمین (دانش زمین‌شناسی، ارتباط آن با سایر علوم و تقسیمات مربوط به رشته زمین‌شناسی و انواع رشته‌ها و گرایش‌های موجود)، وضعیت زمین در فضا یا زمین در فضا (مباحثی در مورد عالم، کهکشان و انواع آن، کهکشان راه‌شیری، سامانه خورشیدی و سیارات آن و انواع اجرام آسمانی) بحث خواهد شد.

جلسه دوم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛

- بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛

- پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه پیش؛

انواع نظریه‌های مطرح در مورد چگونگی پیدایش زمین و سیارات؛ مشخصات کلی کره ماه به‌عنوان تنها قمر زمین از بُعد ساختمان داخلی تشکیل دهنده، ترکیب سنگ‌شناسی - شیمیایی - کانی‌شناسی و انواع نظریه‌های مطرح در مورد چگونگی شکل‌گیری ماه بحث خواهد شد.

جلسه سوم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مشخصات جغرافیایی زمین (کرویت زمین، چگونگی تعیین شعاع زمین، تسطح قطبین زمین، مختصات جغرافیایی زمین، حرکت‌های وضعی و انتقالی زمین و تقسیم‌بندی کلاسیک زمین برپایه آب‌وهوا) و مباحث مربوط به هواکره (از جمله: ترکیب هوا، تقسیم‌بندی لایه‌های هوا، دما- فشار- رطوبت هوا، پدیده‌های جوی و انواع آب‌وهوا) بحث خواهد شد.

جلسه چهارم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مباحثی در مورد آب‌کره (از جمله: رودها و مشخصات آن اقیانوس‌ها و دریاها) و سنگ‌گره (از جمله: ساختمان داخلی زمین و مباحث مربوط به آن) و مباحث مربوط به کانی‌ها (از جمله: خواص عمومی کانی‌ها و انواع کانی‌ها) بحث خواهد شد.

جلسه پنجم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مباحثی در مورد انواع سنگ‌های کره زمین و تقسیمات آنها بحث خواهد شد.

جلسه ششم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مشخصات فیزیکی زمین از جمله: میدان جاذبه زمین، ایزوستازی و نظرات مطرح در مورد آن، جرم مخصوص زمین، مغناطیس زمین، حرارت و فشار زمین بحث خواهد شد.

جلسه هفتم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مباحثی در مورد سن زمین، تقسیم‌بندی زمان در زمین‌شناسی و شرح مختصری از تاریخ رخ داده‌های زمین‌شناسی بحث خواهد شد.

بخش دوم: فرایندهای بیرونی زمین

جلسه هشتم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مباحثی در مورد پدیده هوازدگی، انواع آن و عوامل موثر در آن بحث خواهد شد.

جلسه نهم:

در این جلسه، مباحثی در مورد فرایند حمل‌ونقل یا انتقال مواد و انواع آن بحث خواهد شد.

جلسه دهم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مباحثی در مورد فرایند رسوب‌گذاری و ته‌نشینی مواد، انواع محیط‌های رسوب‌گذاری و عوامل موثر در فرایند دیاژنز بحث خواهد شد.

بخش سوم: فرایندهای درونی زمین

جلسه یازدهم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
- بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛

- پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
مباحثی در مورد فرایندهای موثر در تغییر شکل کره زمین (از جمله: چین‌خوردگی، ویژگی‌ها و انواع آن، درزه‌ها و انواع آن، گسل‌ها، ویژگی‌ها و انواع آن، ناپیوستگی، انواع و راه‌های شناسایی آن، کوه‌ها و مراحل اصلی کوه‌زایی) بحث خواهد شد.

جلسه دوازدهم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
- بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
- پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
مباحثی در مورد فعالیت‌های ماگمایی (از جمله: ویژگی‌های آن، تفریق ماگمایی و انواع اشکال حاصل از نفوذ توده‌های ماگمایی در زمین) بحث خواهد شد.

جلسه سیزدهم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
- بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
- پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
مباحثی در مورد فعالیت‌های آتشفشانی (از جمله: ساختمان داخلی آتشفشان، انواع آتشفشان و مواد خروجی از آن، پدیده‌های ناشی از خاموشی آتشفشان، علل ایجاد آتشفشان، توزیع و پراکنش جغرافیایی آتشفشان‌ها در جهان و ایران) بحث خواهد شد.

جلسه چهاردهم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
- بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
- پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
مباحثی در مورد دگرگونی (از جمله: انواع آن، عوامل موثر در دگرگونی و انواع مناطق دگرگونی) بحث خواهد شد.

جلسه پانزدهم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
- بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
- پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
مباحثی در مورد زمین‌لرزه (از جمله: کانون و مرکز زمین‌لرزه، انرژی و امواج زمین‌لرزه، مشخصات زمین‌لرزه، علل رخداد زمین‌لرزه، توزیع و پراکنش جغرافیایی زمین‌لرزه در جهان و ایران و شیوه‌های پیش‌بینی آن) بحث خواهد شد.

جلسه شانزدهم:

در این جلسه:

- پس از حضور و غیاب دانشجویان؛
 - بازگویی کوتاه از مطالب جلسه پیش توسط یکی از دانشجویان؛
 - پرسش و پاسخ و رفع اشکال احتمالی از جلسه‌های پیش؛
- مباحثی در مورد منشاء فرایندهای درونی زمین (از جمله: انواع نظریه‌های مطرح در این مورد، شواهد نظریه زمین ساخت صفحه‌ای و غیره) بحث خواهد شد.

با آرزوی موفقیت

دکتر رضا منصوری

(استادیار و عضو هیئت علمی گروه ژئومورفولوژی)

Rezamansouri@gep.usb.ac.ir